

LUBLANSKE NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA,

Sabbota 28. d.

Kosaperška 1797.

Nro. 86.

Dunej 18. Kosaperška.

Judie smejo v' zefarfkeh deshelah Rabinarje ali farje imeti al ne, kakor ozhejo, inu'im dajat po svoji voli; vender en sledni posebej ni dolshan farju plazhovati, ako nezhe. Ako Rabinarja v' enim kraji postavio, ker s'he dosdej ni bil, morejo Krafsii inu deshelnimu poglavarstvu popred nasnanje dati, inu pervolenje ifkati. Rabinarji morejo biti zefarfkeh deshel rojaki, v' nemfkeh sholah isuzheni, inu sa naprej tudi v' vis'hih ukih od sadershanja, naturfke postave, inu modrosti. Druge pevze inu majns'hi flushabnike v' nih veri smejo tudi imeti, zhe ih plazhajo,

zhajo, inu pervolenje per gosposki dobojo. Vunajni rojaki nemorejo teh flushb nastopit, ampak imajo kakor ulazhugarji is deshele isgnani biti. Rojstne, mertve inu porokiske bukve se morejo sledne kvatre gosposki v' enim prepisi pokazat. Kjer Judeje nimajo lastneh shol, tam imajo otroke v' kristianske shole poshilat. Nih bukve morejo v' zefarskeh deshelah natisnene biti, svunajne so prepovedane.

Josefinska visoka shola na Duneji sa osdravlenje inu zelenje oblubi eno slato svetino sa 200. fl. taistimu, kateri bo narbolshi odgovor dal na to prashanje: Kolikn fort je prisad, od kod pride, inu kako se narlashi osdravi? — Polovizo tiga dara je udelil doktor Mezler kateri je na eno drugo prashanje is osdravlenfskiga uka letaf slato svetino dobil, inu jo obdershal sa zhast, vender ne urednost v' denarjih plazhal, de se dalej eno prashanje postavi. Poloviza pak je shola perdjala.

Franzosko.

Visharji so v' novizah osnanili, kaj sa eno povele so glihavzam sa mir s' Anglio dali, namrezh, de imajo Lorda Malmesburi prashat, al ima sadofti pooblastenja, de franzoski republikj inu s' njo svesanim perjatlam vse nasaj da, kar so Anglesi perdobili od sazhetka te vojfke notri do fedej. Malmesburi ima per ti prizhi she tisti dan odgovoriti. Zhe porezhe, de nima take

take oblasti, al zhe nebode sdajzi odgovora; nej mu rezhejo, de v' fhtir inu dvajset urah gręde is Lille domū sadostne oblasti poiskat; sakaj franzosi nemorejo nizh perşenat, ker so svojim perjatlam oblubili, vse sgubleno im nasaj dobiti.

Franzoska glihavza sta ostala v' Lille, en tekār je perņesel pisma is Londona, inu je upanje, de glihanje she ni rasderto.

General Augereau je shel 2. dan; Kosaperska k' armadi nęmfke semle. Pred ta dan je bil per pogrębskim obhajanji generala Hoche, katero se je v' Parisi s' zhaştjo dershalo. Na frędi vojfkniĝa polja je stalo ime rankiĝa na enim stebri napifano, okoli vojfkne snamina, inu kadilniki, na katerih je kadilo goręlo. Slędno zhetert ure se je is eniĝa tula ustrełilo; soldatje, visharji, ludje, inu vsa derhal je skup uręla, Podoba generala Hoche je bila pernefsena s' musiko, deklęta so okoli peęle v' bełim oblazhili, inu zhernim pasi, govori so se na zhaşt rankimu dershali, shene peęle, inu drugeh takeh ropotj eno polno reřhto. Dolshniki bodo tretji dęl nih terjanja sgubili, inu kar imajo dobiti, le v' papirji prejęli.

Pravjo, de tisti sbrani moshje, kateri so imęli 4. dan Kimoviza uĝeti inu konez svęta pregnani biti, so pak ob zhaşt peęte umaknili, inu no is deshele ispihali; de so v' Shvajz inu na nęmfko permahali.

Lon-

Lublana

Lord Malmesburi je 20. tiga peršhel nasaj, ker so mu franzosi namignili, de ima domu iti. Saštojn inu bres dęla je sedel v' Lille sedemdeset inu osem dni. Kakor je v' London peršhel, se je podal k' stats sekretarju Grenville na en dolg pogovor. Kral je vezh svetov dershat pustil, inu zhes dva dni so bili tekarji na vse kraje svęta poslani.

Anglesi so ostermeli, vidiozh, de mir ni narejen; Kral si bode vso mozh persadel, de ne bó en neperpufhliv mir podpisal. Deshelne pisma so na 47 1/2. od sto pruti gotovim denarjam odjenale; al minister Pitt bode stvaril eno visho denarje sa vojsko dobiti, bres na pošodo jemanja inu bres noveh naklad.

En kralęvi tekar je 23. tiga tekel v' mešto Lille, inu novizarji pravio, de Anglia ozhe na eno drugo visho sa mir glihat, inu zęli Europi fkasat, de vojske ne shelf. Tekar ima povele v' Paris tezhi, ako franzoskih pooblastenih v' Lille ne najde. Barke so perpravlene, de bodo natęgama pisma sem inu kje nosile, kar ih bode tręba per glihanji pošhilat; sdej se spęt dobro upanje blefhiti sazheņa, inu dolshne pisma so na 50. sa sto v' zęni poškozile.

Parlament je imel tiga mešeza skup pridit, al pravio, de bode she lę perhodniga Listagnoja

ja sazhet. Mislio zhakat, kaj bo is mira; inu, ako bó tręba vojfkovati, bodo po novim lęti denarje pervolili, inu kar ima parlament govorit, pred roke usęli.

She ni gotovo, de bode Portugal mir s' franzosam podpisal, angleska kupzhia je s' Portugalsko mozno sapledena; zhe ne bode mir poterjen, bó sa nafhe kupze terda, sakaj franzosi fo Portugalmaz 21. bogato nalosheneh bark pobrali, katere fo is Brasilie domu hodile.

40. angleskeh bogateh bark je sřezhno v' Anglio perteklo. Ena barka je po poti najdela tri nesrezhne mornarje, katęri fo na eni rasbiti barki sediozh sędemnajšt dni okol gnani bili, mefo eniga pefa jedli, inu sadne sędem dni zęlo nizeh okufili.

Mnoshiza bark pod Admiralam Duncan pride domu popravlat, kar je od vętrov fhkodovaniga.

Shešt v' Ameriko namęnenih regimentov domazhih anglesov je doma ostalo, kar je Malmesburi bres miru nasaj pershel. Morebit se boję, de bi naf franzosi na nafhim domi ne obiskali.

Holland 8. Kosoperska

Per naf stojezhi franzosi fo povele dobili, k'armadi nęmfke semle marshirat.

Katęri fo nafhiga Stadhuderja perjatli, bodo is ozhitneh flushb ven isklęneni. Sędem puntar-

tarfkih foldatov na nafheh barkah v' Texelni so obefheni. Stadhuder je imel eniga lepiga flona v' svojim sverinskim verti ; ta flon je v' Paris v' sverinski vert pelan.

Lublana.

Sredó sjutrej ob deseti uri se je perfhel v' Lublano en batallion Hesov 300. mósh na fhte-vili is Noviga Męsta. S' musiko inu v' versti so marfhirali skusi męsto, inu dalej fhli do Shent Vida, ker so im kvarterji perprauleni ; zheter-tek so pozhivali, petek uzherej pruti domu na dalej fhli. Sa nimi prideta the dva druga batal-liona. Ta batallion je selen ; drugih dvęh je plav s' belimi ofhivi, drugi pa je plav s' rude-zhimi ofhivimi,

Pravio, de so zefarfki shę v' Videm noter fhli, inu zelo Forlanio obtavili ; franzosj pa so ofemnajtı dan tıga męseza shes potok Piava na-saj potegnili. Zhakamo na osnanila inu povela is Dunaja ; od tam bo raslozhik dan, kam bode tukaj leshiozha sholnerfhina hodila.

Te dni so dosti flo zentov sena od tod v' Gorizo pelali ; v' Forlanii je neki pomankanje ufıga ; vse je pojedeno, inu lakota pred durmi, ako ne bó pomozhi is zefarfkeh deshel.

Povędanje od slovenškiga jesika.

Od slovenzov se rimski, gothiski, inu gre-giski pisavzi pisat sazhełi pred pol drugi tav-shent

shent letami, de prebivajo uni kraj Donave notri do smersliga morja, de ih je silno dosti, ina de so se jeli istegovat na ta kraj Donave pruti lahkim morju.

Rod, kateri se je nar dalej pruti poldnevu podal, je bil krajnski imenovan, to je nar na kraji stojezh; ker je na meji lahke deshele. Krainzi smo tedej narkrajni, nar dalaj od drugih slovenzov, kateri so sadej pruti polnozhi; mi smo mejazhi pruti lahkim.

Pervi slovenzi, kateri so lesem na kraj lahkiga perfhli, so bili od Rimzov Sarmati limitantes, to je mejazhi imenovani; ti so lesem na kraj hodili od leta kristusoviga 334. notri do 551. inu so bili pod oblastjo rimskih zesarjov. Po tem so she vedno perhajali, ob vodah Sava, Drava, inu Mura prebivali pod oblastjo Longobar-dov, Avarov, inu Frankov, do leta 624. Od tiga leta notri do 748. so imeli lastne Vajvode; inu po tem so perfhli pod nemfke ali frankovfke Krale.

Vmerli so v' Lublani.

16. dan Kosaperska.

Anna Maria shlahitna Pfalzgraf zesarfkiga avtmana gospa, 44. l. na starim tergi N. 101.

17. dan.

Gospoda Franz Edlauer, hzbi, 1. l. per S. Florianu Nro. 121.

18. dan.

Bernard Jemth, kozhiaski sin, 2. l. na Polanah Nro. 41.

Na Polanah je ufaki dan is proste roke na-
 prodaj ena semla, katęra je pod landshaft inu
 dva tretja dęla semle ali dve kajshe snese. K' ti
 semli flishio tri hiše Nro. 30. ima velban kęlder
 inu shtápine; Nro. 31. dva taka kęldra, tri zime-
 re inu zhunato, je per vodi ima 7 oknov s'fhpan-
 fkim polkni, en zimer dvoje ali simfke okna, ku-
 fraft po dva fhkafni kotel, inu eno shelesno
 pezh. Nro. 32. ima dva sidana kojnfka hlęva,
 pod; svifle sa stelo inu vosove, kurjo kamro,
 dva fvinaka, lep vert sa kuho inu sadje is 8. shti-
 rih voglov, na treh shtirivoglih so fhpargelni,
 300. zęvk sa fhpargelne, 114. niskih drevef, 102.
 visokih sadnih drevef, 80. beleh murv, dve ni-
 ve sa 5. mernikov roshi posejanja, sedem polá
 kosovz po 15. lát; dva po dve kajshna dęla; eni-
 ga na dolęnski zęsti poloviza sa feno inu otavo,
 poloviza terdina sa enkrat v' leti kositi; drugiga
 na Dolgim bregi sa dvakrat kositi; inu tretjiga
 uni kraj Lublanze tudi shlahtna merva sa feno
 inu otavo, se po fuhim domu spravla. Ta sem-
 la ima pravizo fkus Ternovo vositi, ker pot po-
 pravlat pomaga. Sena inu vtave se perdęla 29.
 famzov. Shtibre inu novize je 8. fl. 15 1/4. kr. na
 Landhaus; napruti pak hiša potęgne ufakoleto
 ob vfh Svetih 2. fl. 6. kr. na landhavi sa nivo,
 katęra je v' Grubarjev graben padla.

Dalej je per ti semli Nro. 36. ena kajsha ali
 tretji dęl semle pod Turn v' gosposko flishiozh,
 inu tudi naprodaj; je na pol sidana, ima hišo
 inu dve kamre, na ispi druge dve kamre, lep
 velban kęlder; vert sa kuho inu sadje, dve gre-
 de, eno gredizo, 18 pertlikovzov (zvergbau-
 me) 82. viskih drevef, 60. beleh murv, inu dęl
 na Volarju, nekej sa dvakrat kositi, nekej le sa
 enkrat; davka plazhuje 3. fl. 2 1/4. kr. inu gos-
 pofki 30. kr. Kupzi nej se glasio per gospodar-
 ju na spodneh Polanah Nro. 31.